

Szeniorok a Fiumei úti sírkertben

Az október 25-re meghirdetett program célja az volt, hogy a közelgő minden-szentek és halottak napja alkalmából felkeressük a Fiumei úti sírkertben az Országos Erdészeti Egyesülethez kapcsolódó emlékhelyeket és az országos jelentőségű mauzóleumokat.

A Nemzeti Örökség Intézet Látogatóközpont részéről, *Czapó Ibolya* fogadott bennünket és vezetett végig a meglátogatni szándékozott emlékhelyekhez és mauzóleumokhoz, ahol lehetőségünk volt azokat belülről is megtekinteni.

Ibolya kezdetként az Apponyi hintőt mutatta meg a bejárat közelében. Egy gyönyörű, keményfából faragott fekete robusztus, impozáns hintőt láthattunk, amit csak 4-szer használtak. Elsőként pont Apponyi Albert temetésén, 1933-ban.

Ezután a *Batthyány-mauzóleumot* tekintettük meg. A megalázó kötél általi kivégzés helyett inkább öngyilkosságba menekült volna. Egy hazafias orvosnak köszönhetően kénytelen voltak a golyó általi kivégzés mellett dönteni, ahol a sortűzet maga a miniszterelnökünk vezényelte maga ellen. Hallhattuk, hogy milyen a véletlen. Az egykori Újépület sarkán felállított emlékműcsesre *gróf Tisza Lajos* elnökünk lakásának ablaka nézett (Hold utca 21.).

Ezután *Görgey Artúr*nak, az 1848-49-es szabadságharcunk neves tábornokának emlékműve mellett haladtunk el. Itt emlékezhetünk *Martos adjunktus urunk* mondására, hogy a baj nem akkor kezdődik, amikor bekövetkezik, de ha bekövetkezik, akkor bizony már baj van. Hallhattuk, hogy akár a Rákóczi-szabadságharcnál, akár a 48-asnál is, a külső erőket nem igazán érdekelte a magyarság problémája. Az osztrák–orosz sógor-ság-komaság vagy a francia–angol rokon szál fontosabb volt, mint a magyarság függetlenségi törekvése. Görgeynek akkor már valóban nem igazán volt mit tennie! A hadvezetésének szakmai megítélését pedig inkább a hadtörténésekre bízjuk.

A Jókai-emlékművet is megtekintettük. Igaz, ő a jelenleg a Madártani Intézetnek (sőt egy ideig a természetvédelemnek is) otthont adó, Jókai-villaként emlegetett helyen szeretett volna nyugodni. Kegyeletből a borostyánt onnan hozták az emlékműhöz.

Mivel a Fiumei úti sírkert nagyjaink nyughelye, nem volt nehéz, hogy el-

haladjunk *Mádl Ferenc* (1931–2011) köztársasági elnökünk és *Antall József* (1932–1993) síremléke mellett. Majd később láthattuk *Kádár János* sírhelyét is. A személyeket mindenki maga és családja életének útja szerint ítélheti meg. Igazságot majd a történelem – ami, mint tudjuk minimum 50 év után vagy később juthat szerephez – és az utókor fogalmazza és éli meg.

Az egyesületünket érintő személyek estében az egykori egyesületi elnököknél *Schmotzer András* a Szeniorok frissen megválasztott elnöke, a többieknél dr. *Halasy Gyula* titkár tartott tájékoztatást, amelyekből az alábbi rövid összefoglalásokat adjuk közre.

Báró Waldbott Kelemen, a 7. OEE elnök (1933–1945), életéről részletes leírás található az Erdészeti panteonban az OEE weboldalán, illetve az *Erdészeti Lapok* vonatkozó jubileumi lapszámaiban is olvashattuk az életutakat. Sajnos, hogy e kiváló ember a második világháború áldozata lett 1945. február 14-én. Történt ez annak ellenére, hogy kérték, hagyja el az országot, amíg a háború véget ér, de ő nem volt hajlandó hazájából elmenekülni.

Bársony István vadász szakíró. 1855-ben született Keresztesen, ahol díszpolgárrá is választották. 90 éve hunyt el, ez is volt az egyik motiválója, hogy a Szeniorok idénre tervezte a sírkert látogatását. Annak ellenére, hogy kiváló iskolái voltak Nagyváradban, Pozsonyban és Budapesten, ahol végül jogi diplomát is kapott, a szíve mindig a természethez vonzotta. Hamar felismerte és ismerték szépírói ké-

pességét. Így lett 1894-ben a Petőfi Társaság, majd 1898-ban a Kisfaludy Társaság tagja.

A vadászathoz fűződő kapcsolatát a Diana Budapesti Vadásztársaság és Hubertusz Magyar Vadászati Védegylet tiszteletbeli elnöki megválasztása jellemzi a legjobban. A Madártani Intézet is tiszteletbeli tagjai közé emelte.

35 kötetnyi elbeszélést írt. Ha elolvassuk közülük párat, akkor láthatjuk, hogy nem érdemtelenül emlékezünk meg róla.

Idézzünk is tőle, hogy érteni is tudjuk őt: „*Rajongásomnak egyetlen olyan tárgya volt minden időben, amelyhez egy pillanatra se voltam hűtlen, s amelynek szakadatlan csodálásától évek és évtizedek múlhattak el fölöttem anélkül, hogy ideálom szépsége arcának a látásával beteltem volna. Ideálom a felséges természet.*”

„*Aki a bangulatokból jobban kiveszi részét, az természetimádó – de a vadász az, aki mindenüvé elvezet, ahol a bangulat megterem.*”

A változatosság kedvéért újabb politikusként mauzóleuma következett. Ő pedig *Deák Ferenc* (1803–1876) volt.

Szép szobra Balatonfüreden megtalálható, „a haza bölcsje” és „a nemzet prókátora” titulust kapta. Talán a jelmondata megfontolandó „*Kockáztatunk mindent a Hazáért, de a Hazát kockáztatni semmiért nem szabad.*” Természetesen nemcsak történelemről volt szó, hanem a gyönyörű intarziás freskókról is, amelyekről *Mohai Elek* szeniortársunk számos kép készített és osztott meg velünk.

Továbbstálva számos irodalmárunk, zeneszerzőnk emlékműve mellett haladtunk el, többek között Erkel Ferenc, Irinyi Dániel és mások. A következő megemlékezés *Czigler Győző* sírhelyénél volt, aki az OEE Alkotmány utcai Székházunkat tervezte.

Czigler Győző 1850-ben Aradon született három nemzedékre visszanyúló építész családba. Nagypapja megkapta a magyar állampolgárságot és nemesi rangot is. Édesapja 1871-ben bekövetkezett halála után ő fejezte be az Arad közelében lévő borosjenői Rákóczi-vár restaurálását.

1873-tól bejárta az akkori művészetekben és építészetben vezető országokat. Elnyerte egy Ringstrasséra tervezett ház építését. Az ottani körütervezés terjedt el más országokban így hazánkban is. Több jeles épület az ő munkájának gyümölcse,

például: Hold utcai csarnok, Széchenyi fürdő, nem utolsósorban a Magyar Királyi József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, amelynek kémiai épületében ravatalozták fel 1905-ben.

A megemlékezést *Alpári Gyula* és *Szalay Imre* miniszteri tanácsos tartotta, aki az alábbiaként jellemezte: „*Ott sírhantodból egy bokor fog kivirulni, amelyen a becsületes munka, az önfeláldozó barátság és a szerénység virágai nyílnak. Ezekből fonjuk koszorúinkat drága emlékedre, amely szíveinkben, alkotásaidban közöttünk él.*”

Szerepe az Országos Erdészeti Egyesület székházának építésében is elévülhetetlen. Az 1884. december 20-i választmányi ülésen gróf Tisza Lajos elnök tudatja a Fővárosi Tanács döntését, és bejelenti, hogy elérkezett az idő az építés megkezdéséhez szükséges intézke-

dések megtételére. A választmány úgy határozott, hogy *Bedő Albert* egyesületi titkár keressen megfelelő műépítést.

A titkár Czigler Győző személyében találta meg azt a műépítést, akit a tervezési, építési munkálatok elvégzésére javasolt. Az elnök 1885. március 20-án levélben kéri fel Czigler Győző neves műépítést a székház tervezésére és kivitelezésére, aki a megbízást 1885. április 10-én elfogadja. Ezt követően 1886. december 12-én ünnepélyes közgyűlés keretében történt meg a Székház avatása, az a háromemeletes, sajátos stílusban épült palota, amely egyúttal a főváros díze is lett. Kötelességünk, hogy Czigler Győző emlékét megőrizzük!

A következő megemlékezés báró *Bánffy Dezső*, az OEE harmadik elnöke (1898–1911) sírjánál történt, életéről részletes leírás található az Erdész panteon on-line és nyomtatott verziójában is.

Utunk elvezetett Kossuth Lajos Mauzóleumához is. Igen körülményes volt Kossuth tetemének hazahozatala és temetési szertartása. Nem hozhatták haza Ausztrián keresztül. Ellenben 100 ezrek várták és kísérték nyughelyére.

Kossuth szónoklataival Angliában és Amerikában nagy sikert aratott. Sok magyar honvéd harcolt Amerikában, akik növelték a magyarok hírnevét. New Yorkban a Hudson partján is áll Kossuth-szobor.

A második világháború során sok sírt feldúltak, Kossuth mauzóleuma sem kerülhetett el a rongálást. Látható módon azért, ha nem is teljes pompájában, de renoválták.

Utunk folytatása során láthattuk *Károlyi Mihály* (1875-1955) „vörös báró” emlékművét. Szerepe igencsak ellentmondásos. A döntései így utólag, különösen a fegyverletétellel kapcsolatban megkérdőjelezhetők. Ezt követően elhaladtunk az 56-os kopjafás emlékhelyek mellett.

Megköszönve idegenvezetőnk nagyszerű munkáját elfáradva, de a finom ebéd reményében elindultunk a közelben lévő Huszár étterembe, ahol a különteremben már várt minket, a kinékinék igénye szerint előkészített gőzölgő halászlé vagy gulyásleves.

Ebéd előtt Schmotzer Antal elnökünk pohárköszöntővel, mi pedig felállva emlékeztünk meg a legutóbbi találkozóink óta eltávozott *dr. Szőnyi László* tiszteleti tagunkról, *dr. Szász Tibor* örökös tiszteletbeli elnökünkről és *Merkel Gábor* szeniorársunkról.

Dr. Halasi Gyula
titkár, OEE SzTTT
Fotó: **Mohai Elek**

